

3. Субтельний О. Україна: історія / Пер. з англ. Ю. І. Шевчука; С. В. Кульчицького. – К.: Либідь, 1991. – 512 с.
4. Котляр М., Кульчицький С. Шляхами віків: Довідник з історії України. – К.: Україна, 1993. – 380 с.
5. Гунчак Т. Україна: перша половина ХХ століття: Нариси політичної історії. – К. Либідь, 1993. – 288с.
6. Кудряченко А. І. Політична історія України ХХ століття: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. / А.І. Кудряченко, Г.І. Калінічева, А.А. Костира.- К.: МАУП, 2006. – 696 с. – Бібліогр.: с. 670–695.
7. Бойко О.Д. Історія України: навчальний посібник 3-тє вид., вип., доп.- К.: Академвидав, 2007. – 688 с.

Сахно М.Т.

(наук. кер. – доц. Лобач К.В.)

*студентка III курсу історичного факультету
Полтавського національного педагогічного університету
імені В. Г. Короленка*

ПРАВОЗАХИСНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ МАСОНІВ

На наш погляд, тема правозахисного руху в масонській діяльності є актуальною. Проблематика, пов'язана з громадсько-політичними рухами, завжди була однією з пріоритетних в історичній науці, яка досліджує їх витоки, форми, еволюцію і результативність. Віддаючи належне діяльності партій і громадських об'єднань, історики цікавляться також таємними організаціями, передусім масонськими – специфічними й до певної міри загадковими.

До масонства ставляться по-різному: одні вважають його респектабельною і трохи снобістською групою політиків та фінансистів, інші – світовою змовою ультрарадикалів.

Масонські ордени бачили свою місію у зміцненні існуючих державних і громадських режимів у створенні системи світоустрою.

Аналіз останніх публікацій із проблем ідеології масонства свідчить, що науковці розглядають різні аспекти розвитку ідеології цієї загалом таємної організації. Зокрема, питання ландмарки про пошук істини досліджують О. Платонов, Р. Гулд, М. Джейкоб, О. Дем'янов, О. Крижановська, Т. Бакуніна та інші.

З Європи в Україну через Росію і Польщу наприкінці ХVІІІ ст. прийшло масонство. Масонство – один з різновидів суспільного руху, що мав багатотомову історію. Масони – члени релігійно-етичних організацій «вільних каменярів», що зародилися в Західній Європі в період Серед-

Матеріали VIII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції

ньовіччя і дуже поширилися в зв'язку з французькою революцією кінця XVIII ст.

Головна ідея масонів: «Увесь світ – це одна велика республіка, де всі народи – одна сім'я». Основне гасло: «Свобода, Рівність, Братерство».

Особливості діяльності масонських організацій в Україні:

Політичний характер масонських організацій-лож (від французького ~ «lodge» – місце зборів).

Хоч масонство заперечувало національні межі, але дух вільнодумства в умовах України формував протест проти національного гноблення. Тому серед українських масонів поширювалися ідеї слов'янської федерації, в якій українці були б рівними серед рівних, а також ідея державності України.

У масонському русі беруть участь представники української інтелігенції. Членом масонської ложі в Полтаві був І.Котляревський. Вихованець Київської духовної академії І.Гамалея відомий як один з активних перекладачів творів Я. Беме та інших західноєвропейських теоретиків ірраціоналізму. Але справа не лише в персоналіях. Як справедливо зазначають дослідники, в Україні масонство, «бувши з походження чужим, російським або польським, мимоволі зазнавало впливів місцевого українського ґрунту, мусило рахуватися з українськими особливостями і врешті вписувати на порядок дня національну проблему». Саме таку зацікавленість до розв'язання національного питання, на відміну від масонських лож Росії, виявляють масонські організації, які діяли в Україні. Вони є, безумовно, відображенням власне української специфіки тогочасного суспільного життя. Показовою щодо цього є діяльність київської ложі «З'єднаних слов'ян», організованої Ф.Олізаром, В.Росцішевським, Ф.Харлінським та ін.

Члени ложі – українці, росіяни та поляки у своїй програмі прагнули до утвердження дружніх стосунків і взаємодії між трьома слов'янськими народами. Ця ложа послужила ґрунтом для утворення в Україні декабристської таємної організації «Товариство з'єднаних слов'ян», яка, на відміну від північних організацій декабристів, котрі до національного питання підходили з позицій централізму та унітаризму, обстоює ідею федерації вільних слов'янських народів. Серед політичних організацій, що виникли на ґрунті масонської ложі в Україні, було ще одне українське політичне товариство, очолюване повітовим маршалом дворянства Василем Лукашевичем. Воно ставило собі за мету досягнення політичної незалежності України. Правозахисна діяльність українських масонів поширювалася на допомогу у розгляді кримінальних та цивільних справ, у допомозі невинним та людей, які потрапили в скрутне становище економічне чи політичне. «Любов до істини» (масонська ложа м. Полтави) брала активну участь в розгляді справ вбивств та крадіжок. Не одноразово масони виступали адвокатами на суді. Відомо чимало й меценатів, які фінансово покращували становище судової системи України.

Отже, напрямами правозахисного руху масонів, була діяльність та участь в розглядах справ та меценатська допомога, допомога дітям та жінкам, покращення їхнього становища, політична діяльність та поширення національної ідеї для розбудови громадянського суспільства на теренах України.

Література:

1. Бакунина Т.А. Русские вольные каменщики / Т.А. Бакунина – Париж: Свеча, 1934. – 47 с.
2. Гулд Р. Ф. Краткая история масонства/ Роберт ФрикГулд. – М.: Центрполиграф. – 2010. – 400 с
3. Иванов В.Ф. Тайны масонства/ Василий Фёдорович Иванов: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.magister.msk.ru/library/history/mason/ivanovv1.htm>;
4. Крижановська О.О. Таємні організації в Україні: навчальний посібник / О.О. Крижановська. – К., 1998. –134 с.
5. Платонов О.А. Терновый венец России. Тайная история масонства/ Олег Анатолиевич Платонов – М.: Родник, 1996. – 704 с.

Свинобой О. М.

(наук. кер. – проф. Стрілець В. В.)

студентка I курсу Полтавського юридичного інституту НЮУ імені Ярослава Мудрого

ДОГОВІР ПОЗИКИ ЗА ЛИТОВСЬКИМИ СТАТУТАМИ

Дослідження історії становлення та розвитку цивільного законодавства на українських землях займає важливе місце серед проблем цивільного права, тому виникає потреба вивчення історичного процесу формування терміну «договір» у вітчизняному праві. Аналіз трьох редакцій Литовського статуту дозволяє сформулювати досить повне уявлення про розвиток цивільно-правових норм, що врегульовували відносини у сфері зобов'язання.

З огляду на те, що одним із завдань статуту було вдосконалення законодавства щодо забезпечення зобов'язань, за умов розвитку торгівлі, виробництва та кредитно-грошових відносин після входження українських земель до князівства, особлива увага з-поміж інших інститутів галузі цивільного права відводилась нормам, що регулюють особливості та порядки укладення договорів.

Перш за все, слід назвати відмінну особливість зобов'язального права у Великому князівстві Литовському, а це неоднакова правосуб'єктність сторін договору, яка полягала в тому, що можливість укласти ті чи інші договори